

(3Δ) 1/3 Στεν/φος Κ. Μασούρας (Δακτ/φος Α. Τραχανά) 11-6-1986

163

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΛΑΖΑΡΗΣ. Κύριε Πρόεδρε λυπάμαι ειλικρινά, γιατί είμαι υποχρεωμένος να πω δύο λόγια μέσα σε αυτό το κλίμα το οποίο δημιουργήθηκε και που νομίζω ότι δεν βοηθά καθόλου στην συζήτηση ενός σοβαρού θέματος.

Το σχέδιο νόμου το οποίο συζητάμε, κύριοι συνάδελφοι, είναι νομίζω σημαντικό γιατί προωθεί αποφασιστικά την κυβερνητική πολιτική για την αποκέντρωση και αναβάθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Έγιναν τα τελευταία χρόνια σημαντικά βήματα, αλλά νομίζω ότι υπήρχαν ορισμένες εκκρεμότητες και κενά που το σχέδιο νόμου προσπαθεί να καλύψει. Παράλληλα νομίζω ότι δημιουργούνται προϋποθέσεις για νέες βασικές αλλαγές. Έχω όμως την γνώμη, κύριε Υπουργέ, ότι αυτό το σχέδιο νόμου έχει και μερικές αδυναμίες.

Δεν νομίζω ότι έχω αρκετό χρόνο στην διάθεσή μου για να αναφερθώ σ' αυτές τις αδυναμίες και ενδεχομένως να μου δοθεί η ευκαιρία να πω δύο λόγια στην κατ' άρθρο συζήτηση. Εδώ θα ήθελα να σας απασχολήσω μόνο μ' ένα γενικό θέμα.

Ο τίτλος του σχεδίου νόμου είναι : "Τοπική Αυτοδιοίκηση - Περιφερειακή ανάπτυξη και Δημοκρατικός προγραμματισμός". Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο δημοκρατικός προγραμματισμός έχει στενή σχέση με την

164

Τοπική Αυτοδιοίκηση και με την Περιφερειακή ανάπτυξη, Αλλά, κύριε Υπουργέ, έχω την γνώμη ότι το σχέδιο νόμου ασχολείται περιστασιακά με το θέμα του προγραμματισμού και του περιφερειακού προγραμματισμού γενικότερα και μάλιστα κατά τρόπο που δημιουργεί εννοιολογική σύγχυση.

Δεν θα συμφωνήσω, λοιπόν, με την εισηγητική έκθεση, η οποία λέγει ότι για πρώτη φορά γίνεται μία ολοκληρωμένη πρόταση για το θέμα του Δημοκρατικού προγραμματισμού στην Βουλή — Εγώ τέτοια πρόταση ειλικρινά δεν την βλέπω. Και υπάρχει και η αδόκιμη διατύπωση ότι ο δημοκρατικός προγραμματισμός αποτελεί συγκερασμό του προγραμματισμού και την αποκέντρωσης, που είναι λέγει δύο αντίθετες τάσεις. Ο Δημοκρατικός προγραμματισμός είναι προγραμματισμός και επομένως δεν έχει νόημα η διατύπωση αυτή. Στο λίγο χρόνο που έχω στην διάθεσή μου θα κάνω μερικές βασικές παρατηρήσεις.

Η πρώτη παρατήρηση είναι, ότι ο προγραμματισμός και ο δημοκρατικός προγραμματισμός ειδικότερα, είναι ένα πολύ μεγάλο και πολύπλευρο θέμα. Επομένως, θα πρέπει να γίνει μία ολοκληρωμένη εξέταση του θέματος αυτού, από ένα σχέδιο νόμου το οποίο θα πρέπει να το φέρει το αρμόδιο Υπουργείο. Το αρμόδιο Υπουργείο κατά την γνώμη μου, είναι το

165

Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας που έχει και την αρμοδιότητα για τον προγραμματισμό. Δεν θέλω να πω με αυτό ότι το Υπουργείο Εσωτερικών δεν έχει μεγάλο λόγιστα θέματα του δημοκρατικού προγραμματισμού, αλλά όλα τα Υπουργεία έχουν λόγιστα θέματα του προγραμματισμού. Εκείνο που έχει σημασία να καταλάβουμε είναι, ότι όταν μιλάμε στο ΠΑΣΟΚ για δημοκρατικό προγραμματισμό, εννοούμε το ίδιο πράγμα, δηλαδή δεν είναι δυνατόν να διαχωρίσουμε τον προγραμματισμό σε γενικό που θα ασκείτο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και δημοκρατικό προγραμματισμό τον οποίο θα ασκεί το Υπουργείο Εσωτερικών, γιατί τότε πιά θα έχουμε πλήρη σύγχυση.

Δεύτερη παρατήρηση: Έχω την γνώμη ότι δεν είναι σαφής η έννοια την οποία δίνει το σχέδιο νόμου για τον δημοκρατικό προγραμματισμό ή μάλλον δημιουργείται η εντύπωση ότι ταυτίζουμε τον δημοκρατικό προγραμματισμό με τον αποκεντρωμένο προγραμματισμό, σε αντιδιαστολή με τον συγκεντρωτικό προγραμματισμό.

Κύριοι συνάδελφοι, έχω την εντύπωση ότι εδώ γίνεται κάποιο λάθος, διότι αμιγώς συγκεντρωτικός προγραμματισμός δεν υπήρξε ποτέ-και δεν είναι δυνατόν ποτέ να υπάρξει, για τον απλούστατο λόγο, ότι είναι σαν να λέμε, ότι κάποιο κέντρο στην Αθήνα μπορεί να αποφασίζει για το τι

166

θα γίνει σε ένα τελευταίο χωριό της Ελλάδας, χωρίς να ξέρει τις λεπτομέ-
ρειες. Είναι φανερό πως οι ντόπιοι μόνο ξέρουν και μπορούν να αποφασίζουν
για τα θέματα αυτά.

(30)

(3κ)

1/3 Στεν/φος Α.Τατσιώνη Δακ/φος Α.Καπερώνη 11.6.86

167

Έτσι γίν~~ο~~ταν πάντα, λίγο καλύτερα ή λίγο χειρότερα, ακόμα και κατά τη διάρκεια της τουρκοκρατίας. Δεν μπορεί, λοιπόν, να πει κανείς ότι αυτό είναι ο δημοκρατικός προγραμματισμός, παρά το γεγονός ότι το σχέδιο αυτό αναβαθμίζει τις αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Και αυτές οι αναβαθμισμένες αρμοδιότητες θα χρειαστούν στους ανθρώπους οι οποίοι είναι σε θέση να γνωρίζουν καλύτερα τα πράγματα από κάθε άλλο. Δεν μπορεί δηλαδή να γίνει διαφορετικά.

Η ειδοποιός διαφορά, μεταξύ του δημοκρατικού προγραμματισμού και άλλων μορφών προγραμματισμού, είναι, κατά τη γνώμη μου, ότι με το σύστημα αυτό δίνεται η δυνατότητα να συμμετέχει ο πολίτης, ο λαός στη βάση, όχι μόνο στα μικρά και δευτερεύοντα θέματα, τα τοπικά θέματα, αλλά και στα μεγάλα θέματα τα οποία είναι καθοριστικά για το μέλλον του και για το μέλλον των παιδιών του.

Εάν δεχθούμε ότι, αντί του λαού και ερήμην του λαού, κάποια ομάδα ειδικών στο κέντρο αποφασίζει για όλα αυτά τα θέματα και ο λαός στη βάση ασχολείται με τη βρύση του χωριού, με το δρόμο του χωριού κ.λπ, ή με τις αναβαθμισμένες αρμοδιότητες που δίνει το νομοσχέδιο, τότε πρέπει να ξεκαθαρίσουμε ότι δε μιλάμε για λαϊκή κυριαρχία.

169

λαό να πει τη γνώμη του για τα μεγάλα θέματα. Πρώτη βασική προϋπόθεση είναι να υπάρξει ένας πλήρης μηχανισμός προγραμματισμού. Δεν θέλω να μπω σε τεχνικές λεπτομερείες εδώ. Όμως μιλάω για ένα μηχανισμό προγραμματισμού ο οποίος έχει τη λεγόμενη τεχνική πυραμίδα, δηλαδή τη πυραμίδα που έχει τα τεχνικά όργανα προγραμματισμού, καθώς επίσης και τα λαϊκά όργανα. Και ξεκαθαρίζω εδώ ότι εδώ δε μιλάω για τα όργανα τα αποφασιστικά που μιλάει το σχέδιο νόμου. Νομίζω ότι είναι όχι λάθος. Δημιουργεί, όμως, σύγχυση να θεωρούμε ότι όργανα του προγραμματισμού είναι τα αποφασιστικά όργανα, δηλαδή είναι τα νομαρχιακά συμβούλια τα δημοτικά συμβούλια, γενικά τα περιφερειακά συμβούλια τα οποία παίρνουν τις τελικές αποφάσεις. Τα όργανα αυτά, κύριοι συνάδελφοι, δεν είναι δυνατόν να κάνουν τίποτε απολύτως, αν δεν υπάρχουν τα τεχνικά συμβουλευτικά όργανα ή και τα όργανα λαϊκής συμμετοχής, αλλά συμβουλευτικά, τα οποία τελικά επεξεργάζονται τις διάφορες λύσεις και τις παρουσιάζουν στα πολιτικά όργανα τα οποία αποφασίζουν έτσι ή αλλιώς.

Η δουλειά των πολιτικών οργάνων είναι να παίρνουν απόφαση πάνω στις έτοιμες λύσεις, όπως παρουσιάζονται και όχι να τις επεξεργαστούν.

Και αυτό θα ήταν νομίζω σοβαρό λάθος το οποίο, δυστυχώς, γίνεται συχνά.

(Στο σημείο κτυπάει προειδοποιητικά το κουδούνι για τη λήξη του χρόνου του κυρίου Βουλευτού).

170

Αν έχετε τη καλοσύνη, κύριε Πρόεδρε, να μου δώσετε 2' - 3'

λεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Μιχαήλ Στεφανίδης). Κύριε συνάδελφε, σεις σπανίως απα-

σχολείτε τη Βουλή και συνεπώς τα 2-3' λεπτά θα δοθούν με την

έγκριση της Βουλής.

ΜΕΡΙΚΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ (Της Νέας Δημοκρατίας). Συμφωνεί και η Αντιπο-

λίτευση.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΛΑΖΑΡΗΣ. Τα όργανα αυτά ————— τα αποφασιστι-

κά δεν μπορούν να λειτουργήσουν αν δεν υπάρχει η δυνατότητα επεξερ-

γασμένων λύσεων. Και είναι λάθος να συνεδριάζουν τα αποφασιστικά

όργανα και να χρησιμοποιούν 2-3 τεχνικούς και να νομίζουν ότι λύ-

θηκε τὸ πρόβλημα του προγραμματισμού. Αυτός δεν είναι προγραμμα-

τισμός.

(4ΓΡ)

17/

(Συνέχεια κυρίου Λάζαρη)

Δε νομίζω ότι λέω νέα πράγματα. Αυτά έχουν ξεκαθαριστεί στο ΠΑΣΟΚ από το 1977 και έχω εδώ τις κατευθυντήριες γραμμές της κυβερνητικής πολιτικής του ΠΑΣΟΚ, που έχει 7 ολόκληρες σελίδες με αναλυτική περιγραφή του συστήματος αυτού, αλλά δεν υπάρχει ο χρόνος να αναφερθώ λεπτομερειακά στα θέματα αυτά.

Δεύτερη βασική προϋπόθεση, είναι να καθιερωθούν σωστές διαδικασίες προγραμματισμού. Το σχέδιο νόμου μιλάει για διαδικασίες κατάρτισης προγράμματος. Κατά τη γνώμη μου, αυτό δεν είναι αρκετό και δεν είναι το πιο σημαντικό. Εκείνο, το οποίο χρειάζεται πάνω απ' όλα, είναι η δυνατότητα να παρακολουθείται και να ελέγχεται το πρόγραμμα. Φανταστείτε ένα πρόγραμμα, το οποίο δεν εφαρμόζεται. Το φτιάχνουν και μένει στα ράφια ή ένα πρόγραμμα, το οποίο εφαρμόζεται, αλλά δεν ξέρουμε ακριβώς ποιά θα είναι τα αποτελέσματα. Και κάτι ακόμα χειρότερο: Όταν εφαρμόζεται ένα πρόγραμμα και δεν είμαστε σε θέση να παρακολουθήσουμε συνεχώς την εξέλιξή του, σε τρόπο που να διορθώσουμε τις αποκλίσεις του προγράμματος από τους στόχους.

Κύριοι συνάδελφοι, τα προγράμματα δεν είναι προφητικά κείμενα. Δημιουργούνται με βάση ορισμένες προϋποθέσεις, οι οποίες πολύ συχνά ξεπερνιούνται από τη πραγματικότητα. Αυτό δεν είναι το πρόβλημα.

172

Λέτε μερικές φορές ότι ξεπεράσατε το πενταετές πρόγραμμα! Το κύριο πρόβλημα είναι ότι δεν υπάρχει ο μηχανισμός εκείνος, που χρειάζεται για την αναπροσαρμογή των στόχων του προγράμματος στις ρεαλιστικότερες συνθήκες, που έχουν δημιουργηθεί.

Έχω ορισμένες παρατηρήσεις, ^{επιπλέον} και με τη διαδικασία για τη κατάρτιση του προγράμματος, την οποία περιγράφει το σχέδιο νόμου, τις οποίες θα τις πω όταν έρθει προς συζήτηση το σχετικό άρθρο ^{για να μην φάω χρόνο τώρα}.

Τρίτη προϋπόθεση, είναι κατά τη γνώμη μου, η επαρκής πληροφόρηση. Πληροφόρηση, όσον αφορά το ρόλο της στατιστικής υπηρεσίας, η οποία θα πρέπει να συνδεθεί πιο αποφασιστικά με το προγραμματισμό, καθώς επίσης και για την εισαγωγή της πληροφορικής. Δεν θα ήθελα εδώ να πω πολλά πράγματα για την πληροφορική, γιατί είναι πολύ μεγάλο θέμα και ούτε έχω χρόνο, αλλά μία τουλάχιστον παρατήρηση αρκεί. Όταν μιλάμε για πολίτευμα λαϊκής κυριαρχίας, το πρώτο που έρχεται στο μυαλό μας, είναι η αθηναϊκή δημοκρατία. Τότε, ήταν εύκολο στην εκκλησία του δήμου να παίρνονταν οι αποφάσεις, γιατί ήταν λίγοι και ήταν εύκολη η πληροφόρηση των πολιτών των Αθηνών, και επομένως μπορούσαν να παίρνουν αποφάσεις και για μεγάλα ακόμη θέματα. Στις σύγχρονες όμως πολυάνθρωπες πολιτείες αυτό δεν είναι δυνατό, παρά μόνο με τη σύγχρονη τεχνολογία της πληροφορικής, και αυτή είναι η νέα διάσταση, την οποία

173

πολύ συχνά αγνοούν οι επικριτές του συστήματος. Η πληροφορική, είναι ένα όργανο: είναι ένα όπλο μεγάλης δυναμικότητας και αποτελεσματικότητας, που μπορεί να κάνει καλό ή κακό, ανάλογα με το ποιός το χειρίζεται και για ποιό σκοπό.

Άλλη προϋπόθεση, κύριοι συνάδελφοι, είναι να βρεθεί τρόπος να δημιουργηθεί το κατάλληλο προσωπικό για τη στελέχωση της πυραμίδας προγραμματισμού. Δεν μπορεί να μιλάμε για τίποτα, δεν μπορεί να δίνουμε αρμοδιότητες και να μὴν εκτελούνται, να μὴν είναι δυνατόν να εκτελεστούν, για τον απλούστατο λόγο ότι δεν υπάρχουν τα τεχνικά στελέχη. Ο προγραμματισμός δεν είναι μόνο μία πολιτική διαδικασία, αλλά είναι επίσης και μία τεχνική διαδικασία, που χρειάζεται ειδικούς επιστήμονες. Και να φανταστείτε ότι όταν μιλάμε για δημοκρατικό προγραμματισμό, σημαίνει ότι θα πρέπει να έχουμε εδώ τη δυνατότητα να επανδρώσουμε όλα τα γραφεία προγραμματισμού στο επίπεδο του νομού, στο επίπεδο της περιφέρειας, τα κλαδικά γραφεία προγραμματισμού σε όλα τα Υπουργεία και το κεντρικό γραφείο προγραμματισμού. Μιλάμε για αρκετό κόσμο, και επομένως θα πρέπει να ληφθούν μέτρα για να δημιουργηθεί αυτό το δυναμικό ακόμη και ίδρυση σχολής, ή νομίζω το απλούστερο που μπορούσε να γίνει, να αναβαθμιστεί το κέντρο δημόσιας διοίκησης και να του δοθεί και αυτή η αρμοδιότητα.

174

Κύριοι συνάδελφοι, τελειώνοντας, ήθελα να πω, πως η λαϊκή συμμετοχή, που είναι η πεμ^ατουςία του δημοκρατικού προγραμματισμού, είναι συνδεδεμένη με προσπάθειες, τις οποίες θα κάνει ο λαός και στις οποίες θα κάνει και λάθη. Όμως, τα λάθη αυτά, είναι μόνος τρόπος για να μάθει, είναι ο μόνος τρόπος για να ωριμάσει πολιτικά και να έχει τη δυνατότητα να επιλύει τα προβλήματά του ο ίδιος.

1/4 -Έπτεν/φος Δ.Λυμπερόπουλος (Δακτ./φος Α.Βενετικίδου) 11.6.86

175

Είναι αυτό το λάθος, που έκαναν όλες οι πατερναλιστικές θεωρίες, από τον Πλάτωνα έως τα σήμερα, γιατί παρέβλεψαν ακριβώς αυτή την πλευρά του θέματος.

Τα είπα όλα αυτά, κύριοι συνάδελφοι, μόνο και μόνο για να υπογραμμίσω ότι χρειάζεται ιδιαίτερη προσπάθεια για να αντιμετωπισθεί το θέμα του δημοκρατικού προγραμματισμού, όπως τον εννοούμε εμείς. Γι' αυτό, πρέπει να γίνει το ταχύτερο.

Οι παρατηρήσεις, τις οποίες έκανα, δεν θίγουν το θέμα αρχής, με το οποίο συμφωνώ. Το νομοσχέδιο κατά τη γνώμη μου, είναι πάρα πολύ σημαντικό και παρά το γεγονός ότι μπορεί να έχει κανείς διαφορές, όσον αφορά τα επιμέρους σημεία, αποτελεί κατά τη γνώμη μου σημαντική πρόοδο στο θεσμικό έργο της Κυβέρνησης!

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ).

η. Δ. Λυμπέρης
163-175